

De Raad

Beleidsthema

Werk en inkomen

Doel raadsinformatiebrief

Informereren door college

Betreft Stand van zaken Participatiewet in balans

Datum 16 december 2025

Via deze raadsinformatiebrief willen wij u graag informeren over voortgang van de implementatie van de wijzigingen in het kader van de Participatiewet in balans.

Inleiding

De Participatiewet is ingegaan in 2015 en heeft als doel om zoveel mogelijk mensen aan het werk te helpen en om tijdelijke inkomensondersteuning te bieden als dat niet lukt. Uit verschillende signalen vanuit de samenleving is gebleken dat de wet niet meer toereikend is en wordt de menselijke maat en vertrouwen in de inwoners die om ondersteuning vragen gemist. Deze signalen kwamen van zowel de mensen die de wet uitvoeren als van de mensen die van de wet afhankelijk zijn voor ondersteuning. In 2021 is daarom door het ministerie Sociale zaken en Werkgelegenheid een uitgebreide beleidsanalyse gestart waarbij zowel de mensen die van de wet afhankelijk zijn en de mensen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering gehoord zijn. Hieruit is het verbetertraject Participatiewet in balans ontstaan met als doel om de wet beter aan te laten sluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van mensen voor wie de Participatiewet bedoeld is. Door meer uit te gaan van vertrouwen, de menselijke maat centraal te stellen en meer ruimte te geven aan uitvoerende professionals. Dit moet leiden tot een beter uitvoerbare wet en meer passende ondersteuning.

Het verbetertraject loopt over drie sporen:

- Spoor 1: Wijzigingen die op korte termijn de regels en ondersteuning van de Participatiewet beter laten aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie ze bedoeld zijn. Deze wijzigingen staan in het wetsvoorstel *Participatiewet in balans*;
- Spoor 2: Betreft een fundamentele herziening van de Participatiewet op de lange termijn en richt zich naast de Participatiewet op een samenhang tussen verschillende wetgeving;
- Spoor 3: Richt zich op het versterken van het vakmanschap van de uitvoering en het stimuleren van een cultuur van vertrouwen en maatwerk. In de uitvoering moeten de vaardigheden ontwikkeld worden van de consulenten zodat zij leren om meer ruimte te creëren voor de menselijke maat, naast het werk en de wetgeving zelf.

In deze brief informeren wij u vooral over de maatregelen uit spoor 1. De overige sporen betreffen een jarenlang traject waar het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in samenwerking met de VNG en de verschillende ketenpartners al wel mee begonnen is. Ook vanuit Rijswijk wordt regelmatig aangesloten op regionale en landelijke kennissessies om invulling aan deze sporen te geven.

Wetsvoorstel Participatiewet in balans

Het Wetsvoorstel Participatiewet in balans is in april 2025 door de Tweede kamer en eind september 2025 door de Eerste kamer vastgesteld. Het betreft hier een aantal maatregelen die vanaf 1 januari 2026 in werking treden. Op dit moment is gemeente Rijswijk bezig om deze maatregelen om te zetten naar de lokale beleidsregels en verordeningen en deze worden in de aankomende periode vastgesteld. De maatregelen worden gefaseerd ingevoerd van 1 januari 2026 tot en met de periode na 1 januari 2027. Heel 2026 wordt als transitiejaar gebruikt waarbij het gemeenten al wel vrijstaat om de maatregelen die later ingaan eerder te implementeren.

Samenhang met moties

Een aantal van de maatregelen heeft consequenties voor beleid dat specifiek is voor Rijswijk en dat is ontstaan naar aanleiding van een aantal reeds door u vastgestelde raadsmoties.

Het gaat hier om de volgende moties:

- De motie Vrijstelling giften tot €1.200 per jaar in de bijstand van 15 juni 2021 en de motie Verruiming giften in de bijstand tot €1.800 van 7 november 2023.
In de maatregelen heeft de minister bepaald dat er voor iedere bijstandsgerechtigde de mogelijkheid moet bestaan om giften of kostenbesparende bijdragen te ontvangen tot een bedrag van maximaal € 1.200,-. Het maximale bedrag is wettelijk bepaald en dit betekent dat gemeente Rijswijk niet hiervan mag afwijken en dat dit in ons beleid moeten worden aangepast.
- De motie Verlagen van bestuurlijke boete bijstandsfouten van 8 juli 2024.
In de maatregelen is opgenomen dat vanaf 1 januari 2027 bij het opleggen van boetes en terugvordering getoetst moet worden naar de individuele omstandigheden en de ernst van de overtreding. Het college is voornemens om deze al met ingang van 1 januari 2026 door te voeren en dit vast te leggen in het beleid via de beleidsregels Terugvordering en boete. Hiermee wordt deze motie als afgehandeld beschouwd.

Maatregelen verbetertraject

Het gaat in totaal om 23 maatregelen die onder te verdelen zijn in 5 categorieën.

- Maatregelen met betrekking tot de aanvraagprocedure;
- Maatregelen met betrekking tot het vaststellen van het recht op bijstand;
- Maatregelen met betrekking tot het zorg dragen voor stabiel en voldoende inkomen;
- Maatregelen met betrekking tot begeleiding, participatie en re-integratie;
- Overige maatregelen.

In de bijlage treft u een tabel aan (bijlage 1), waarin kort wordt ingegaan op welke maatregelen in welke fase moeten worden geïmplementeerd en onder welke categorie zij vallen. Ook wordt aangegeven of het een maatregel is die verplicht moet worden ingevoerd of dat de invoering optioneel is (een kanbepalingen uit de wet). Tot slot wordt aangegeven wat de Rijswijkse stand van zaken is per maatregel is. In bijlage 2 worden de maatregelen uitgebreider toegelicht.

Doel en effect van verbetertraject

Nadat de maatregelen geïmplementeerd zijn, hoopt de gemeente Rijswijk dat deze het beoogde doel en effect waar het verbetertraject voor is opgezet hebben bereikt.

- Het voornaamste doel is om de balans tussen rechten en plichten in de Participatiewet te verbeteren.
- Onze inwoners ervaren in de nieuwe situatie minder administratieve lasten en hebben snellere en eenvoudiger toegang tot de bijstand via soepelere aanvraagprocedures.
- Regels en verplichtingen sluiten beter aan bij de individuele situatie (arbeidsvermogen, thuissituatie, mantelzorg etc.) van onze inwoners door meer ruimte voor maatwerk.
- Via de maatregelen verwachten wij dat meer mensen die nu niet in staat zijn om te werken, omdat ze belemmeringen hebben, uiteindelijk mee kunnen doen naar vermogen.
- Stimuleren van participatie en werk, ook als dat naast of onder bijstandsniveau is. Met ruimte op bijverdienen en meer mogelijkheid bij invulling van maatschappelijke participatie etc. loont werken meer en meer.
- De professionals krijgen meer ruimte om maatwerk toe te passen.

Tot slot

Het verbetertraject *Participatiewet in Balans, spoor 1* biedt kansen om de Participatiewet menselijker, begrijpelijker en functioneler te maken. In Rijswijk hebben we zoals u in de tabel (Bijlage 1) kan zien al wat stappen in de goede richting gezet. Voor ons betekent dat in combinatie met nog de te nemen stappen, dat we:

- Aandacht hebben voor de implementatie: planning, middelen, lokale regels en verordeningen aanpassen.
- Goed nadenken over waar lokaal maatwerk gewenst is, maar binnen heldere kaders om rechtsgelijkheid te waarborgen.
- Vooraf klaar hebben wat nodig is: systemen, regelgeving, communicatie, etc.
- Monitoring en evaluatie inbouwen om te beoordelen of we onze doelstellingen behalen.
- Oog houden voor de effecten op de leefwereld van onze inwoners; financiële zekerheid, participatiemogelijkheden, want vereenvoudigen is meer dan alleen een juridisch proces.

Vervolg

In de tweede helft van 2025 is de gemeente Rijswijk reeds gestart met het omzetten van de maatregelen naar aanpassingen in beleid door bijvoorbeeld de bestaande beleidsregels en verordeningen aan te passen. Ook wordt er op een aantal onderdelen een afwegingskader opgesteld voor de uitvoering en worden er processen aangepast. Naar verwachting zijn deze in januari 2026 klaar voor de uitvoering om mee te gaan werken. Deze worden in samenwerking tussen de uitvoering en beleid opgesteld zodat Rijswijk klaar is om in 2026 de maatregelen uit te voeren en om daarmee de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

H. Sahin

Bijlage(n):

Bijlage 1 Tabel met korte toelichting maatregelen

Bijlage 2 Uitgebreide toelichting maatregelen

Bijlage 1 Tabel Maatregelen Participatiewet in balans

Maatregelen die ingaan per 1 januari 2026

Maatregel	Verplichting?	Stand van zaken Rijswijk
<u>Aanvraagprocedure</u> - Bij jongeren onder de 27 wordt het mogelijk om maatwerk in de zoekperiode toe te passen. - Verruiming identificatieplicht - Vereenvoudiging aanvraagprocedure: 1) Melding telt als aanvraag 2) Wanneer er eerst een andere uitkering wordt aangevraagd dan gaat bij afwijzing de bijstand lopen vanaf melding voor andere uitkering. 3) Herleving bijstand bij terugkeer binnen 12 maanden na eerdere beëindiging via verkorte procedure.	Optioneel Verplicht Verplicht Verplicht Optioneel	Er wordt al maatwerk toegepast, dit gaan we uitbreiden Gaan we uitvoeren Deze maatregelen worden grotendeels al uitgevoerd in Rijswijk en gaan we verder vormgeven via een afwegingskader. Deze maatregel wordt in Rijswijk al uitgevoerd bij terugkeer binnen 6 maanden, wij zijn voornemens om de huidige procedure aan te houden.
<u>Vaststellen recht op bijstand</u> - Vrijstelling giften tot €1.200 - Harmonisatie jongeren norm: aparte norm in plaats van bijzondere bijstand - Terugwerkende kracht: bijstand tot 3 maanden terug. - Vermogenstoets: beoordeling op actueel vermogen bij vermogensaanwas en nieuwe aanvragen, zoals bijzondere bijstand.	Verplicht Verplicht Optioneel Verplicht	In Rijswijk ligt de grens op € 1800,00, dit gaan we aanpassen. De hoogte van de norm sluit aan op hoe het in Rijswijk wordt uitgevoerd. Gaan we een afwegingskader voor opstellen. Gaan we uitvoeren
<u>Begeleiding, participatie en re-integratie</u> - Meer ruimte voor mantelzorg zonder gevolgen voor de uitkering - Verplichting tot maatschappelijke participatie	Verplicht Verplicht	Gaan we vormgeven Rijswijk geeft hier al invulling aan met de huidige aanpak Maatschappelijke Participatie, we zien kansen om deze aanpak verder te verstevigen.

Maatregel	Verplichting?	Stand van zaken Rijswijk
<u>Overige Maatregelen</u>		
- Verbreding experimenteerartikel	Optioneel	Er zijn nog geen plannen om experimenten uit te voeren. We bekijken in de loop van 2026 wat we hiermee gaan doen en of we op deze manier innovaties kunnen doorvoeren.
- Verhoging voorschot op uitkering. Wanneer de bijstandsaanvraag langer dan vier weken loopt bestaat er recht op een voorschot. De hoogte van dit voorschot wordt verhoogd naar 95% van geldende bijstandsnorm	Verplicht	Dit is in Rijswijk op dit moment 90%, hoogte wordt met ingang van 1 januari 2026 aangepast.
- Soepelere regels bij vaststellen gezamenlijke huishouding	Verplicht	Gaan we vormgeven

Maatregelen die ingaan in de loop van 2026

Maatregel	Verplichting?	Stand van zaken Rijswijk
<u>Begeleiding, participatie en re-integratie</u>		
- Maatschappelijke Participatie	Verplicht	Rijswijk heeft al een aanpak Maatschappelijke Participatie. De regels hiervoor worden in de loop van 2026 opgenomen in een verordening en beleidsregels.
- Ondersteuning maatschappelijke participatie	Verplicht	

Maatregelen die ingaan per 1 januari 2027

Maatregel	Verplichting?	Stand van zaken Rijswijk
<u>Aanvraagprocedure</u>		
- Ambtshalve toekennen individuele inkomenstoeslag (IIT)	Optioneel	Gaan we uitvoeren.
<u>Vaststellen recht op bijstand</u>		
-Niet-rechthebbende partner: hogere norm mogelijk als partner niet kan bijdragen.	Verplicht	Gaan we uitvoeren.
- Toepassen evenredigheidstoets bij boete en terugvordering: maatwerk per situatie.	Optioneel	Gaan we uitvoeren, sluit aan bij de motie over verlagen bestuurlijke boete bijstandsfouten.

Maatregel	Verplichting?	Stand van zaken Rijswijk
<u>Zorg dragen voor stabiel en voldoende inkomen</u> - Automatisch verrekenen inkomsten - Bufferbudget: Budget om inkomsten eerst mee te verrekenen - Verruiming bijverdiengrenzen, 1 inkomstenvrijlating van 15% van alle inkomsten arbeid voor 12 maanden. - Regeling betaaldatum: Gaat landelijk worden vastgesteld wanneer bijstand uitbetaald moet worden	Verplicht Optioneel Verplicht Verplicht	Zijn in afwachting van de ministeriele regeling (Amvb). Zijn in overleg met de uitvoering of en hoe we dit kunnen toepassen. Gaan we uitvoeren. Gaan we uitvoeren.
<u>Begeleiding Participatie en Re-integratie</u> -Maatwerk in verplichtingen: afstemming op persoonlijke situatie en mogelijkheid tot ontheffing - Afstemming maatregelen (verlaging bijstand bij niet nakomen verplichtingen).	Verplicht/ Optioneel Optioneel	Afstemming op mogelijkheid wordt een verplichting maar invulling hiervan blijft bij de gemeente liggen. Rijswijk gaat deze uitvoeren. Er komt een afwegingskader voor ontheffingen. We gaan hiervoor een afwegingskader ontwikkelen, met de mogelijkheid om eerst een waarschuwing op te leggen.

Bijlage 2 Uitgebreide toelichting Maatregelen Participatiewet in balans

Maatregelen met betrekking tot de aanvraagprocedure

4-weken-zoektermijn voor jongeren onder de 27 jaar wordt maatwerk

Iedere jongere die een bijstandsuitkering aanvraagt krijgt een periode van vier weken de tijd om op zoek te gaan naar werk of een opleiding. Dit is verplicht voor alle jongeren maar met ingang van 1 januari 2026 is (meer) maatwerk mogelijk. In Rijswijk wordt op dit moment al maatwerk toegepast.

Identificatie met rijbewijs en DigiD

Iedereen die een bijstandsuitkering aanvraagt dient zich te identificeren met een geldig paspoort of identiteitskaart, een vreemdelingen document of een paspoort of identiteitskaart uit een EU lidstaat. Vanaf 1 januari 2026 wordt het ook mogelijk om een uitkering aan te vragen met een geldig (Europees) rijbewijs of via de DigiD. Dit betreft een verplichte aanpassing.

Vereenvoudiging van de aanvraagprocedure

Deze maatregel bestaat uit drie onderdelen:

1. Dat de melding voor bijstand al als aanvraag wordt gezien, in plaats van dat er eerst een volledige aanvraag moet worden ingediend.
2. Dat wanneer iemand een andere uitkering heeft aangevraagd en hier geen recht op het moment van melding voor de andere uitkering als ingangsdatum geldt.
3. De mogelijkheid voor het indienen van een verkorte aanvraag. De verkorte aanvraag houdt in dat bij uitstroom uit de bijstand er binnen een periode van 12 maanden een mogelijkheid is om de bijstand te laten herleven. In Rijswijk worden deze maatregelen op dit moment al (gedeeltelijk) uitgevoerd en wij zijn voornemens om deze verplichte maatregelen in het beleid door te voeren. Met betrekking tot de verkorte aanvraag houden wij nu een termijn van 6 maanden aan en wij zijn voornemens deze procedure zo aan te houden.

Ambtshalve toekennen van de Individuele Inkomenstoeslag (IIT)

De IIT is een regeling waarbij inwoners die langer dan 3 jaar op bijstandsniveau zitten jaarlijks een toeslag kunnen krijgen. Deze toeslag kan vrij besteed worden aan noodzakelijke uitgaven waarvoor anders geen geld is, zoals vervanging van duurzame gebruiksgoederen. De toeslag moet nu ieder jaar opnieuw worden aangevraagd en dit kost de inwoner en de uitvoering veel tijd. De mogelijkheid om de maatregel wel of niet door te voeren is een keuze voor de gemeente. Wij zijn voornemens om deze toeslag ambtshalve toe te kennen voor 2 groepen:

1. Voor de inwoners die al lange tijd bijstand ontvangen en waarvan er niet op korte termijn veranderingen verwacht wordt;
2. Voor inwoners met een vast inkomen op het sociaal minimum.

Maatregelen met betrekking tot het vaststellen van het recht op bijstand

Ontvangsten uit giften

Giften en kostenbesparingen tot een bedrag van € 1.200 per kalenderjaar hebben geen invloed op de hoogte van de bijstandsuitkering. In Rijswijk is de grens mede door een aantal moties uit de raad eerder op € 1800,00 per kalenderjaar vastgesteld. Wij moeten ons beleid hierop aanpassen. Het betreft hier een verplichte maatregel en de hoogte is door het ministerie vastgelegd.

Harmonisatie van de jongerennorm

Jongeren onder de 21 jaar hebben recht op een speciale jongerennorm die lager is dan de norm voor 21 jaar en ouder. Wanneer een jongere hogere kosten heeft, waarin de jongerennorm niet voorziet, dan blijven de ouders onderhoudsplichtig. Wanneer er geen beroep gedaan kan worden op de ouders wordt er nu bijzondere bijstand verstrekt waarmee het inkomen gelijkgetrokken wordt aan het inkomen van 21 jaar en ouder. Met ingang van 1 januari 2026 wordt dit geregeld via een aparte (aanvullende) bijstandsnorm en dus niet meer via de bijzondere bijstand. De hoogte van deze norm is ongeveer gelijk aan wat er in Rijswijk aan bijzondere bijstand wordt verstrekt.

Terugwerkende kracht bij aanvragen

Momenteel geldt dat de uitkering ingaat op de dag dat het recht ontstaat. Maar niet eerder dan het moment dat iemand zich meldt om bijstand aan te vragen. Met ingang van 1 januari 2026 bestaat de ruimte om in individuele gevallen met maximaal drie maanden terugwerkende kracht bijstand toe te kennen. Dit is geen verplichte maatregel maar wij zijn voornemens om een afwegingskader op te stellen

om in individuele gevallen dit wel te doen.

Vermogenstoets

De gemeente gaat niet langer uit van het vermogen zoals dat bij aanvang van de bijstand is vastgesteld, maar kijkt naar het actuele vermogen van de bijstandsgerechtigde. Ook wordt er bij vermogensaanwas, zoals bijvoorbeeld krijgen van een erfenis, uitgegaan van het actuele vermogen. Dit betreft een verplichte maatregel.

Maatregelen met betrekking tot de bijstandsnorm voor inwoners met een niet rechthebbende partner

De bijstandsnorm is afgestemd op het sociaal minimum. Gehuwden ontvangen samen een uitkering van 100% en alleenstaanden (ouders) 70% van het sociaal minimum. Wanneer inwoners een partner hebben die als niet rechthebbend wordt beschouwd ontvangen zij een uitkering die op 50% van de gehuwden norm ligt. Niet rechthebbend zijn mensen die in detentie zitten, langdurig in het buitenland verblijven of studeren. Ook wanneer de partner geen geldige verblijfstatus heeft wordt deze als niet rechthebbend beschouwd. Wanneer deze partner dan niet kan bijdragen aan het inkomen dan bestaat vanaf 1 januari 2027 de mogelijkheid om de inwoner een hogere norm toe te kennen. Deze norm is gelijkgesteld aan die van een alleenstaande of aan die van een alleenstaande ouder (i.v.m. een compensatie kind gebonden budget).

Evenredigheidstoets bij opleggen boete en terugvordering

Vanaf 1 januari 2027 dient er bij het opleggen van boetes en bij terugvordering een evenredigheidstoets te worden uitgevoerd. Dit houdt in dat er wordt gekeken naar de individuele omstandigheden en de ernst van de overtreding. De toets moet ervoor zorgen dat de opgelegde maatregel in verhouding staat tot de overtreding en de persoonlijke situatie van de betrokkene. Deze maatregel sluit aan bij de motie van de raad van 8 juli 2025 met betrekking tot het verlagen van bestuurlijke boete bijstandsfouten en wordt meegenomen in de beleidsregels terugvordering en boete.

De maatregelen met betrekking tot een stabiel en voldoende inkomen

Uniform verrekenen inkomsten uit arbeid

Op dit moment vindt het verrekenen van inkomsten uit arbeid vooral plaats via loonstroken die maandelijks worden ingeleverd. Inkomsten moeten toegerekend worden naar de maand waarin ze verdiend zijn en dit kan problemen opleveren omdat de loonstroken ontvangen worden nadat de uitkering al is betaald. Vooral bij wisselende inkomsten kan het zo zijn dat inwoners maandelijks minder te besteden hebben. Om dit te repareren wordt er toegewerkt naar een oplossing die in gaat per 1 januari 2027 waarbij de inkomsten automatisch verrekend gaan worden. Ook komen er landelijke regels over hoe om te gaan met het vakantiegeld en eindejaarsuitkeringen e.d.

Bufferbudget

Met ingang van 1 januari 2027 komt er een mogelijkheid om inwoners met wisselende inkomsten een bufferbudget van € 1.000 toe te kennen. Dit betekent dat inkomsten uit arbeid eerst via dit bufferbudget worden verrekend voordat ze op de uitkering worden gekort. Dit voorkomt dat er achteraf verrekend wordt en inwoners met wisselend inkomen te maken hebben, waardoor zij de ene maand een inkomen hebben boven het sociaal minimum en de andere maand een inkomen onder het sociaal minimum. Een stabiel en voldoende inkomen moet de uitkeringsgerechtigde helpen om aan het werk te (durven) gaan. Deze maatregel is optioneel dus wij zijn aan het beoordelen of we deze wel of niet gaan invoeren.

Verruiming bijverdiengrenzen

In principe worden alle inkomsten uit arbeid die inwoners met een bijstandsuitkering via werk verdienen verrekend met de uitkering. Er zijn op dit moment een aantal tijdelijke vrijlatingen waar de meest voorkomende is dat 25 % van de inkomsten uit werk voor een periode van 6 maanden vrijgelaten wordt. Met ingang van 1 januari 2027 wordt het percentage dat maximaal wordt vrijgelaten aangepast naar 15% voor 12 maanden. Ook komt er een mogelijkheid om deze jaarlijks te verlengen. Dit betekent dat het mogelijk wordt om inkomsten van inwoners die parttime werken langdurig vrij te laten waardoor het loont om te werken naast de uitkering.

De maatregelen met betrekking tot begeleiding participatie en re-integratie

Ruimte voor mantelzorg

Met ingang van 1 januari 2026 is er voor bijstandsgerechtigden meer ruimte om mantelzorg te verlenen zonder dat dit negatieve gevolgen heeft voor de (hoogte van) de uitkering.

Het wordt mogelijk om (tijdelijk) samen te wonen zonder dat de bijstandsnorm wordt gewijzigd en mantelzorg wordt niet meer aangemerkt als op geld waardeerbare arbeid. Ook is het mogelijk voor de bijstandsgerechtigde om tijdelijk op een ander adres te verblijven dan waar diegene staat ingeschreven.

Maatregelen omtrent Maatschappelijke Participatie

Momenteel is de Participatiewet vooral ingericht om mensen naar werk te begeleiden.

Met ingang van 1 januari 2026 wordt de mogelijkheid opgenomen om de inwoner die niet aan het werk kan de ruimte te bieden om de verplichting tot participatie zelf vorm te geven, door het volgen van een opleiding of het verrichten van vrijwilligerswerk of mantelzorg. In de loop van 2026 komt daarbij het recht om in te zetten op maatschappelijke participatie en ondersteuning daarbij te. Deze maatregelen sluiten aan op de huidige aanpak Maatschappelijke Participatie waar in Rijswijk sinds 2022 mee wordt gewerkt.

Toespitsen verplichtingen op het individu

Met deze wijziging worden de verplichtingen die aan de bijstand verbonden zijn afgestemd op de mogelijkheden van de inwoner. Ook wordt het mogelijk om inwoners tijdelijk te ontheffen van deze verplichtingen. Wanneer het arbeidsvermogen volledig en duurzaam ontbreekt kan de gemeente de inwoner voor onbepaalde tijd ontheffen. Zo ontstaat maatwerk voor de individuele inwoner. De afstemming van de verplichtingen is een verplichte maatregel, maar het geven van een ontheffing blijft een keuze voor de gemeente. We zijn voornemens om hiervoor een afstemmingskader te ontwikkelen.

Ruimte voor afstemmen van maatregelen

Met betrekking tot het opleggen van een maatregel wordt er via de huidige regelgeving uitgegaan van standaard maatregelen, van 30% tot 100% van de uitkering voor 1 of meerdere maanden.

Met ingang van 1 januari 2027 komt er een mogelijkheid om per individueel geval te beoordelen of en welke maatregel er opgelegd wordt. Dit biedt de consulenten daarom de mogelijkheid tot (meer) maatwerk wanneer er sprake is van maatregelwaardige gedragingen.

Overige maatregelen

Verbreding experimenteerartikel

Gemeenten mogen als experiment onderzoeken hoe de wet op onderdelen doelmatiger en doeltreffender uitgevoerd kan worden. In het nieuwe wetsvoorstel kunnen deze experimenten zich ook richten op maatschappelijke participatie. Hierdoor wordt het mogelijk om ook experimenten uit te voeren zonder uitstroomdoelstelling. De termijn wordt verruimd van drie naar vijf jaar. Op dit moment zijn er nog geen plannen om experimenten uit te voeren, wij gaan in de loop van 2026 onderzoeken of wij op deze manier kunnen innoveren.

Bevoorschottingspercentage in lijn met de beslagvrije voet

Met ingang van 1 januari 2026 wordt het wanneer de aanvraagprocedure voor de bijstandsuitkering langer dan 4 weken loopt mogelijk om een voorschot van 95% van de geldende bijstandsnorm te verstrekken. Op dit moment is dat percentage 90% maar in de nieuwe maatregel wordt deze gelijkgesteld aan de beslagvrije voet. In Rijswijk wordt op dit moment al 90% van de aanvragen binnen 4 weken afgehandeld (in plaats van de wettelijke termijn van 8 weken) dus hoeven er weinig voorschotten te worden verstrekt. .

Kleine aanpassing onweerlegbaar rechtsvermoeden

Een versoepeling van de regelgeving over het aannemen van een gezamenlijke huishouding op basis van onweerlegbaar rechtsvermoeden. Daarmee leidt samenwoning minder snel tot een korting op de uitkering.